

บทที่ 4

กลุ่มหน้าที่ของจิต (Functionalism)

เนื้อหา

- จุดมุ่งหมายของกลุ่มหน้าที่ของจิต
- อิทธิพลต่าง ๆ ที่มีต่อแนวความคิดกลุ่มหน้าที่ของจิต
- พัฒนาการจิตวิทยาของกลุ่มหน้าที่จิต

กลุ่มหน้าที่ของจิต เป็นจิตวิทยาสกุลแรกที่เป็นผลผลิตของนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน จิตวิทยาสกุลนี้ไม่มีระบบที่แน่นอนชัดเจนเหมือนกับโครงสร้างของจิต และไม่นับว่าเป็นจิตวิทยา หน้าที่ของจิต เหมือนกับกลุ่มโครงสร้างทางจิต มีกลุ่มหน้าที่ของจิตหลายกลุ่ม บางกลุ่มสนใจในการศึกษาค้นคว้าหน้าที่ของจิตสำนึก (Consciousness) เพราะกลุ่มหน้าที่ของจิตสนใจและเน้นเรื่องหน้าที่หรือการทำงานของอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นกลุ่มนี้มีจุดมุ่งหมายตรงกับจิตวิทยาประยุกต์ (Applied Psychology)

ประวัติกลุ่มหน้าที่ของจิต

กลุ่มหน้าที่ของจิต มีวิวัฒนาการมานานตั้งแต่ ค.ศ. 1850 ถึงปัจจุบันไม่เหมือนกลุ่มโครงสร้างทางจิต กลุ่มนี้มีบุคคลหลายคนช่วยพัฒนาหรือมีอิทธิพลในวงการ ต่างมีความสนใจและมีภูมิหลังต่างกัน ด้วยเหตุผลนี้เป็นไปได้ที่จิตวิทยาสกุลนี้จึงมีบทบาทอยู่ได้นานจนทุกวันนี้ พวกที่มีบทบาทแรกในการพัฒนาการจิตวิทยาสาขานี้ คือ ชาร์ล ดาร์วิน (Charles Darwin) เซอร์ ฟรานซิส กัลตัน (Sir Francis Galton) และพวกที่สนใจศึกษาพฤติกรรมของสัตว์ เป็นที่น่าสังเกตว่า ในระยะเริ่มแรกกลุ่มหน้าที่ของจิตเป็นความคิด ความสนใจของชาวอังกฤษ แต่ได้เจริญก้าวหน้าจนมีความสำคัญเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในอเมริกา จิตวิทยาในอเมริกาสมาัยปัจจุบันนี้ มีแบบแผนและความเชื่อไปในทางกลุ่มหน้าที่ของจิต จะเห็นได้จากการเน้นในเรื่องการทดสอบ การเรียน การรับรู้ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ หรือการทำงานของอินทรีย์ที่จะช่วยให้ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

บุคคลสำคัญของกลุ่มหน้าที่ของจิต

ชาร์ล ดาร์วิน (ค.ศ.1809 – 1882)	}	ผู้มีอิทธิพลต่อแนวความคิด
เซอร์ ฟรานซิส กัลตัน (ค.ศ.1822 – 1911)		
วิลเลียม เจมส์ (ค.ศ.1842 – 1910)	}	ผู้ก่อตั้ง
จอห์น ดิวอี้ (ค.ศ.1859 – 1952)		
เจมส์ แมคคีน แคทเทล (ค.ศ.1860 – 1944)	}	ผู้พัฒนาแนวความคิด
เจมส์ โรว์แลนด์ แองเจิล (ค.ศ.1867 – 1949)		
ฮาร์วี เอ คาร์ (ค.ศ.1873 – 1951)		
โรเบิร์ต เอส. วูดเวิร์ธ (ค.ศ.1869 – 1962)		

อิทธิพลของชาร์ล ดาร์วิน (ค.ศ.1809 – 1882)

ดาร์วิน ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวิวัฒนาการของสัตว์โลกรวมทั้งมนุษย์ว่าต่อสู้เพื่อการอยู่รอด (struggle for survival) ทฤษฎีของดาร์วินให้พื้นฐานการเกี่ยวข้งกันของจิตระหว่างสัตว์และมนุษย์หลักฐานสนับสนุนจะเห็นได้ชัดเจนในทางกายวิภาค และจะเห็นชัดขึ้นโดยเปรียบเทียบพฤติกรรมและการทำงานของจิต ในเมื่อจิต (mind) ของมนุษย์วิวัฒนาการมาจากจิตเบื้องต้น (primitive minds) ดังนั้น นักวิทยาศาสตร์ได้ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับการทำงานของสมองของสัตว์ ได้เกิดเป็นวิชาจิตวิทยาของสัตว์ขึ้น อิทธิพลของดาร์วินได้เปลี่ยนความมุ่งหมายของจิตวิทยา โดยทำให้นักจิตวิทยาบางส่วนหันมาสนใจหน้าที่และประโยชน์ของจิตสำนึก ดังนั้น จิตวิทยาหันมาสนใจการปรับตัวของอินทรีย์ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ด้วยเหตุผลนี้ การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับส่วนประกอบของความรู้สึกพวกโครงสร้างทางจิต จึงลดความสำคัญลง ผลอีกอย่างหนึ่งที่เกี่ยวพันโดยตรงกับจิตวิทยา คือ การเน้นถึงความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล การวิวัฒนาการจะไม่เกิดขึ้น ถ้าทุกสมัยมนุษย์และสัตว์เกิดมาเหมือนกับผู้ให้กำเนิด ความแตกต่างเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในทางทฤษฎีของการวิวัฒนาการขณะที่พวกโครงสร้างทางจิต กำลังค้นหากฎทั่ว ๆ ไปของจิตว่ารวมหรือสัมพันธ์กันอย่างไร แต่นักจิตวิทยาที่นิยมหรือเชื่อในทฤษฎีของ ดาร์วินได้เริ่มค้นคว้าหาสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล โครงสร้างทางจิต กำกับขอบเขตที่จะรวมเรื่องจิตวิทยาของสัตว์หรือความแตกต่างของบุคคล

งานของดาร์วินต่อจิตวิทยา

อิทธิพลของทฤษฎีวิวัฒนาการ (Evolutionary Theory) ที่มีต่อจิตวิทยามีมาก ดาร์วินคิดว่านักจิตวิทยาควรที่จะศึกษาคนในรูปของ “development both genetic and phylogenetic,

1. จิตวิทยาเปรียบเทียบ (Comparative Psychology) : Darwinism นำไปสู่ความคิดที่ว่ามีความสำคัญในเรื่องของความคล้ายคลึงกันระหว่างคนกับสัตว์ชนิดอื่น ๆ เป็นการเรียนเกี่ยวกับมนุษย์โดยการเปรียบเทียบกับ species อื่น ๆ และการศึกษาเรื่องของสัตว์กลายเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิทยา

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) แนวคิดของดาร์วินที่มีอิทธิพลต่อจิตวิทยาเป็นเรื่องของความแตกต่าง (variation) ของ species เดียวกัน ความแตกต่างระหว่างแต่ละคนและความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลต่อการปรับตัวที่ดีและไม่ดีต่อสิ่งแวดล้อม

3. เรื่องอื่น ๆ ทางจิตวิทยาที่ได้ผลมาจากแนวคิดของดาร์วิน เช่น อารมณ์ (emotion) จากหนังสือ The Expression of the Emotion

- บทบาทของสัญชาตญาณ (instincts) ที่มีต่อพฤติกรรมมนุษย์นำไปสู่จิตวิทยา
- เพศ (sexuality) จากหนังสือ The Descent of Man in Selection in Relation to Sex ซึ่งจากเรื่องของเพศกลายเป็นเรื่องของทฤษฎีทางจิตวิทยาหลายทฤษฎีด้วยกัน เช่น ซิกมันด์ ฟรอยด์จิตวิทยาเด็ก (Child Psychology)

เซอร์ฟรานซิส กัลตัน (Sir Frances Galton ค.ศ. 1822 – 1911)

กัลตันนำความเชื่อเกี่ยวกับวิวัฒนาการเข้ามาใช้ทางจิตวิทยาเกี่ยวกับผลงานของเรื่อง “ปัญหาการทำงานของจิตที่สืบเนื่องมาจากพันธุกรรมและความแตกต่างของความสามารถของแต่ละบุคคล” (The problems of mental in heritance and individual difference in human capacity.) ก่อนหน้าสมัยกัลตัน เรื่องนี้ยังไม่มีใครสนใจในวงการจิตวิทยา ยกเว้นความพยายามเล็กน้อยในบางคนทำกันเป็นส่วนตัว เช่น วีเบอร์ (Weber) เฟรชเนอร์ (Fechner) และแฮมโฮลต์ (Helmholtz) ผู้ซึ่งเคยรายงานความแตกต่างของบุคคลแต่ไม่ได้ทำเป็นระบบอย่างจริงจังขึ้นมาเหมือนกัลตัน ผลงานที่สำคัญชิ้นแรกของกัลตันคือ Hereditary Genius (ค.ศ.1869) เป็นหนังสือที่แสดงให้เห็นว่า ความเก่ง หรือความเป็นอัจฉริยะบุคคลนั้นเกิดตามสายเลือดมากกว่าที่จะอธิบายด้วยเหตุผลอย่างอื่น แต่กัลตันไม่ได้ละทิ้งความสำคัญหรือบทบาทของสิ่งแวดล้อมเสียทีเดียว กัลตันอาศัยหลักวิชาสถิติมาสนับสนุนพิสูจน์ทฤษฎี และได้พิมพ์หนังสือออกมา 2 เล่ม คือ “English Men of Science” (ค.ศ.1874) และ “Natural Inheritance” (ค.ศ. 1889)

กัลตันศึกษาเรื่องสถิติมากขึ้นจนมีผลงานที่สำคัญที่สุดมาจนทุกวันนี้คือ “สหสัมพันธ์” วิธีการที่จะพิสูจน์การทดลองเกี่ยวกับความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือรวมทั้งวิธีวิเคราะห์

ฟรานซิส กัลตันเกิดที่อังกฤษเป็นญาติของชาร์ล ดาร์วิน งานของกัลตันจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) และความจำ (memory)

1. Hereditary Genius จากการอ่าน Origin of Species ของดาร์วินและการท่องเที่ยวไปในประเทศต่าง ๆ ทำให้สนใจความแตกต่างระหว่างชนชาติ (the mental peculiarities of different races) กัลตันพัฒนาสมมติฐาน “ability seemed to go by descent and genius was hereditary” กัลตันได้ทำสถิติของความจริงไว้ในรูปของ Dictionary of Men of the Time. Galton’s law “eminent fathers tend to have eminent sons to a greater extent than eminent grandfathers have eminent grandsons.” (พ่อที่ฉลาดปราดเปรื่องมีแนวโน้มที่จะมีลูกที่ฉลาดมากกว่าปู่ที่ฉลาดปราดเปรื่องจะมีหลานที่ฉลาด) และกัลตันยังเชื่ออีกว่า “people of genius were also physically superior as well”

2. การปรับปรุงพันธุ์ให้ดีขึ้น (Eugenics) งานของกัลตันจะให้ความสนใจกับการที่สังคมควรที่จะเลือกพันธุ์ของมนุษย์ กระบวนการในการที่มนุษย์ควรที่จะปรับปรุงโดยผ่านทางลูกที่ดีเรียกว่า Eugenics ซึ่งหมายถึง “The study of the agencies under social control that may improve or impair the racial qualities of future generations either physically or mentally.” โดยการวางแผนของสังคม (Social planning) ควรที่จะเข้ามามีบทบาทและจากเรื่องของ Eugenics ได้มีอิทธิพลในต้นศตวรรษที่ผ่านมาและจากงานในเรื่องของ “Hereditary Genius” ส่งผลให้มีผลงานต่อจิตวิทยาและอีกอย่างหนึ่งคือเรื่องของสติปัญญา (intelligence) ซึ่งกัลตันได้พูดว่าเป็นเรื่องของความสามารถตามธรรมชาติ (natural ability) และเชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีมาแต่กำเนิด (innate) สติปัญญาคืออะไรและส่งต่อจากช่วงอายุหนึ่งไปยังอีกช่วงหนึ่งได้อย่างไรเป็นสิ่งที่พูดกันมาตั้งแต่สมัยของกัลตัน

3. สถิติ ซึ่งกัลตันได้ศึกษาได้แก่

- เส้นโค้งปกติ (Normal Distribution)
- สหสัมพันธ์ (Correlation) ไปสู่ Co-relations

- แบบทดสอบทางจิตวิทยาและการวัด (Psychological test and Measurement)
- Percentile Rank

จากความเชื่อเหมือนพวกประจักษ์นิยม ซึ่งเชื่อว่าความรู้ทั้งหมดมาจากประสบการณ์ กัลตันสรุปว่าสติปัญญาของคนควรที่จะวัดจากความสามารถของประสาทสัมผัส (sensory capacities) และทำห้องทดลองที่จะทดสอบในเรื่องต่าง ๆ เช่น ทดสอบทางสรีรวิทยา (physical measurement) ปฏิกริยาในการตอบสนอง (reaction-time) วัดประสิทธิภาพของประสาทสัมผัส (sensory capacities)

4. ความจำ (memory) ได้ศึกษาเรื่องความจำและได้พัฒนาวิธีการในการที่จะใช้ในการทดลอง และพบว่ามีความจำมากมายเกิดขึ้น การจำได้ของเด็ก (childis recollections) ที่มีผลต่อการเรียนในสมัยเด็ก ๆ วิธีการของกัลตันคือการเดินโดยที่ขณะเดินให้ตั้งใจคิดถึงสิ่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์เชื่อมโดยกับสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นและขณะที่เดินจดบันทึกไว้และได้พบว่าจากการตั้งใจนี้ทำให้รู้สึกว่าจะมองจับไว (active) ขึ้นอย่างมากกว่าที่เชื่อว่ามันจะเป็น และจากการที่กัลตันใช้เหตุการณ์นี้เป็นเหมือนกุญแจสู่เรื่องของการจำประวัติของตนเอง (autobiographical memory) หรือความจำเหตุการณ์ของชีวิตและจากวิธีนี้ยังคงใช้อยู่อย่างกว้างขวาง

5. Mental Imagery จากการทดลองเรื่อง Breakfast Table โดยวาดมโนภาพตามความคิดของตัวเอง

ข้อคิด

กัลตันใช้เวลา 15 ปีในการศึกษาค้นคว้าในวิชาจิตวิทยาได้ช่วยชี้แนวทางว่า จิตวิทยาควรจะเป็นอย่างไร อะไรบ้างที่น่าสนใจศึกษาวิจัย กัลตันไม่ได้เป็นนักจิตวิทยาที่แท้จริงหรือเป็นนักมนุษยวิทยา หรือนักพันธุกรรม ถ้าพิจารณาหัวข้อที่สนใจศึกษาดูอีกครั้งและเป็นที่น่าสนใจของนักจิตวิทยารุ่นต่อมาก็คือ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม เปรียบเทียบคน ศึกษาเด็ก ใช้แบบสอบถาม ใช้วิชาสถิติศึกษา ปัญหาเรื่องความแตกต่างของบุคคลและการทดสอบสติปัญญา

วิลเลียม เจมส์ (William James ค.ศ. 1842 – 1910)

เจมส์ไม่ได้เป็นผู้ตั้งจิตวิทยาหน้าทีของจิตแต่ได้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ เจมส์คิดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้ จนได้รับการยกย่องให้เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่สำคัญคนหนึ่ง และได้พิมพ์หนังสือเรื่อง “The Principles of Psychology” (ค.ศ.1890) ความหมายของหน้าที่ของจิตได้ถูกอธิบายไว้อย่างชัดเจนในหนังสือและได้กลายเป็นหลักของนักหน้าที่ของจิตชาวอเมริกัน คือการศึกษาบุคคลที่ปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การที่ไม่ต้องพยายามค้นหาองค์ประกอบของประสบการณ์ หน้าที่ของจิตสำนึก (consciousness) ต่างหากที่เป็นแนวทาง

เจตคติที่เกี่ยวข้องอีกอย่างหนึ่งคือเจมส์เน้นถึงลักษณะธรรมชาติของคนที่ไม่ใช้เหตุผลเสมอไป โดยกล่าวว่าคนเป็นคนที่กระทำและมีอารมณ์มากพอๆ กับเป็นผู้มีเหตุผล หัวข้อทางจิตวิทยาที่เจมส์สนใจ คือ “จิตวิทยาคือศาสตร์ของชีวิต ทั้งปรากฏการณ์และสถานการณ์ (phenomena และ conditions)” เพราะฉะนั้นสิ่งที่เจมส์สนใจ คือ phenomena และ conditions ซึ่งสามารถหาได้จากประสบการณ์ในร่างกายโดยเฉพาะในสมอง ทฤษฎีสำคัญที่เจมส์ให้แก่จิตวิทยาคือทฤษฎีของอารมณ์ ก่อนหน้านั้นมีความเชื่อกันทั่วไปว่าอารมณ์เกิดขึ้นก่อนที่ร่างกายจะมีปฏิกิริยา ตัวอย่างเช่น เราเห็นเสือ เราเกิดความกลัวแล้วจึงวิ่งหนี เจมส์กลับหลักการนี้เสียคือ เมื่อเห็นเสือแล้วเราวิ่งหนีจากนั้นถึงเกิดความกลัวขึ้น ด้วยเหตุผลและตัวอย่างนี้จะเห็นว่า อารมณ์คือความรู้สึกอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น นักจิตวิทยาชาวเดนมาร์กคาร์ล แลงก์ (Carl Lange) ได้ตั้งทฤษฎีขึ้นพร้อม ๆ กับเจมส์จึงเป็นที่รู้จักกันในวงการจิตวิทยาว่า “James-Lange Theory”

เจมส์กับจิตสำนึก

เจมส์ชี้ให้เห็นถึงลักษณะของจิตสำนึก

1. ลักษณะของจิตสำนึก ซึ่งศึกษาเฉพาะในจิตวิทยานั้นเป็นส่วนตัวที่เป็นของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นกระบวนการและเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาก่อนอะไรทั้งหมดโดยที่จิตสำนึกจะเกิดขึ้นทั้งในรูปของการเคลื่อนไหวที่เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาและเป็นตัวตนได้เท่า ๆ กัน การเคลื่อนไหวเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาในกระบวนการของจิตสำนึกเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ยากแต่สำคัญมาก เจมส์คิดว่าความเห็นทุกอย่างเข้ามายังจิตสำนึกในลักษณะของ

2. ความตั้งใจของจิตสำนึก จากผลของทฤษฎีการวิวัฒนาการและรู้สึกที่จิตสำนึกจะต้องมีเรื่องของชีววิทยาด้วยเพราะไม่อย่างนั้นไม่สามารถจะมีชีวิตอยู่ได้ หน้าที่ของจิตสำนึกคือ การที่จะช่วยทำให้คนเรามีการปรับตัวที่ดีกว่าสัตว์ และทำให้มนุษย์สามารถที่จะเลือกได้ จิตสำนึกจะมีส่วนเมื่อมีปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้น และต้องการเพื่อที่จะปรับตัวใหม่ คุณค่าของการมีชีวิตอยู่จะเกี่ยวข้องกับระบบประสาท (ค.ศ.1890)

3. ฐานะของจิตสำนึก เจมส์รู้สึกที่จิตสำนึกไม่สามารถที่จะถูกแยกออกจากส่วนหนึ่ง ส่วนใดของร่างกาย ระบบประสาททำงานโดยที่กระบวนการของประสาทสัมผัสจะเป็นตัวอธิบายหรือแสดงออกด้วยตัวของมันเองในกระบวนการมอเตอร์ และไม่มีอะไรมาขัดขวางได้ เช่น ถ้าเกิดความคิดอะไรก็ตามและไม่ถูกขัดขวาง ความคิดเห็นจะนำไปสู่การกระทำ เช่น มีปัญหาเกี่ยวกับการตื่นแต่เช้า และเมื่อลบล้างความคิดขัดแย้งอื่น ๆ ออกในไม่ช้าจะพบว่าสามารถที่จะตื่นแต่เช้าได้

The Self = Me

ในความเห็นเจมส์ self แบ่งเป็น 3 ลักษณะได้แก่

1. material self ซึ่งได้แก่ ร่างกาย เสื้อผ้าและทรัพย์สินสมบัติ ครอบครัว บ้านและทรัพย์สินอื่น ๆ
2. social self ซึ่งได้แก่ สังคมของครอบครัว การเป็นสมาชิกชมรมต่าง ๆ เพื่อนฝูง คนรัก เป็นต้น
3. spiritual self ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกของตนเอง ความสามารถ ความรู้สึกที่มีต่อความสามารถที่จะโต้แย้ง ความรู้สึกซื่อสัตย์ ความรู้สึกผิด เป็นต้น

การเกิดขึ้นตามธรรมชาติของจิต (Spontaneity of Mind)

จิต (mind) จะทำงานมากกว่าการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม จิตจะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเลือกสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง และรู้จักเหตุและผลที่ตามมา

ลักษณะนิสัย (Habits)

ลักษณะนิสัยจะเกิดขึ้นเมื่อสิ่งมีชีวิตปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและจะยังคงอยู่ ทรานเท่าที่สถานการณ์นั้นไม่เปลี่ยนแปลง การทำงานของลักษณะนิสัย เป็นการทำให้พฤติกรรมนั้นมีศักยภาพมากขึ้น เมื่อใดก็ตามที่การกระทำนั้นกลายเป็นนิสัยไม่จำเป็นที่จะต้องเอาใจ

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงและความจำ (Association and Memory)

ความจำ : คือการรวมตัวของกระบวนการทางสรีรวิทยาที่เกิดขึ้นในระบบประสาท

ความสัมพันธ์เชื่อมโยง : ความต่อเนื่องของการแสดงออกทางกฎของความสัมพันธ์เชื่อมโยงและเมื่อเกิดขึ้นพร้อมกันมีโอกาสที่จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

อารมณ์

ในความเห็นของเจมส์ “การรับรู้” ทำให้เกิดอารมณ์และร่างกายจะแสดงออกทันทีหลังจากที่เกิดการรับรู้ เจมส์และแลงก็ได้สร้างทฤษฎีที่อธิบายเรื่องของอารมณ์ไว้ เรียกว่า James-Lange Theory โดยอธิบายว่า “อารมณ์” จะเกิดจากการที่ร่างกายเกิดปฏิกิริยาก่อนเมื่อได้รับการรับรู้ หลังจากนั้นความรู้สึกจะเกิดขึ้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นนี้คือ “อารมณ์” (The bodily changes follow directly the perception of the exciting fact and that our feeling of the same changes as they occur is the emotion.)

สัญชาตญาณ

คือแรงกระตุ้นที่ทำให้เกิดการกระทำต่าง ๆ แต่ไม่ได้มาจากการเรียนรู้ แต่สัญชาตญาณไม่ใช่เป็นแต่สิ่งที่ไม่ดีหรือเป็นสิ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในคนนั้นมีสัญชาตญาณมากกว่าสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น ๆ สัญชาตญาณเพื่อการรักษาชีวิตไว้ซึ่งเป็นความคิดที่เจมส์รับมาจากดาร์วิน เด็กทารกมีสัญชาตญาณในการร้องไห้ กัด เคลื่อนไหว และออกเสียงเพื่อเรียกได้บ้าง และเจมส์ยังรวมเอา การเลียนแบบ ทะเลาะวิวาท ล่าสัตว์ ความอยากได้ หรือความปรารถนา การเล่น ความรัก ความกลัว และความอิจฉาเอาไว้ด้วย และสัญชาตญาณสามารถที่จะเปลี่ยนได้โดยนิสัย (habits) แต่ประเด็นสำคัญคือสัญชาตญาณเป็นสิ่งที่ไม่มีเหตุผล และสัญชาตญาณยังมีลักษณะที่ตรงข้ามได้อีกด้วย เช่น รัก-เกลียด ทะเลาะวิวาท-เป็นมิตร ขี้อาย-หยิ่งยะโส

กระแสความคิด (Stream of thought)

The Stream of thought = The Stream of Consciousness

“thought” refer very broadly to all of our experiences.

ลักษณะของกระแสความคิด

1. ทุก ๆ ความคิดเป็นส่วนหนึ่งของจิตสำนึกของคน ๆ นั้น และไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของความคิดที่จะแยกออกจากคน ๆ นั้น

2. ความคิดของคนเราจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งความคิดนั้นอาจจะกลับมาอีกแต่จะไม่เหมือนเดิม เพราะโอกาสหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นต่างกัน

3. ความคิดของแต่ละคนจะต่อเนื่องกันไป ถึงแม้จะถูกขัดขวางในช่วงเวลาที่จิตได้สำนึกทำงาน เช่น การนอนหลับ เมื่อตื่นขึ้นมาจะยังจำได้ว่าก่อนหน้านั้นทำอะไร

4. ความคิดของคนเราจะทำงานอย่างเป็นอิสระไม่ขึ้นอยู่กับใครหรือครอบคลุมกระบวนการในการทำงาน สิ่งที่เป็นความคิดคือ “ประสบการณ์” ซึ่งเป็นสิ่งที่แบ่งแยกออกจากความคิดหรือจิตสำนึกไม่ได้ (undivided state of consciousness)

5. มีหลายสิ่งหลายอย่างเกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวเราแต่ไม่ได้สนใจ คนเราจะสนใจแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น ตัวอย่างเช่น คน 4 คนไปเที่ยวต่างประเทศแต่ละคนจะจำหรือสนใจเฉพาะบางส่วนไม่ใช่สนใจไปหมดทุกอย่าง

ในบางครั้งกระแสของความคิดจะผ่านไปอย่างรวดเร็วยากลำบากเหมือนแม่น้ำที่กว้าง ๆ น้ำจะไหลไปช้า ๆ แต่ถ้าแคบจะไหลแรง เจมส์เรียกที่ ๆ กระแสไหลช้า ๆ ว่า substantive และที่ไหลเร็ว ๆ เรียกว่า Transitive parts of consciousness

วิธีการและปัญหาของจิตวิทยา

วิธีการที่เจมส์ใช้ในการศึกษาทางจิตวิทยามี 3 อย่างด้วยกันคือ

1. การสำรวจทางจิต (Introspection = the looking into our own minds and reporting what we there discover) เจมส์มองว่าเป็นวิธีการที่เป็นธรรมชาติและเห็นได้ชัดเจน เพราะเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการสังเกต ไม่มีวิธีการใดที่สมบูรณ์แบบแต่การสำรวจทางจิตเป็นวิธีการที่ขาดไม่ได้ของการที่จะได้ข้อมูล ข้อมูลซึ่งได้จากประสบการณ์เป็นสิ่งที่อยู่ภายใน เป็นธรรมชาติเป็นสิ่งที่น่าสนใจ สิ่งที่ประสบการณ์ให้คือความสามารถที่จะสังเกต อธิบาย และมองเห็นความแตกต่างทั้งหลายที่มี เจมส์มองว่าจิตวิทยาเป็นวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและ “จิต” ที่นักจิตวิทยาศึกษาเป็นสิ่งที่ เป็นวิทยาศาสตร์ธรรมชาติเหมือนกับสิ่งอื่น ๆ เจมส์อธิบายกระบวนการทางจิต (mental processes) ในรูปของสรีรวิทยาและสรุปว่ามีความเหมือนกันระหว่าง “the succession of consciousness and the succession of total brain processes”

2. การทดลอง เจมส์ไม่ใช่นักการทดลองแต่ให้ความสำคัญกับวิธีการในการทดลอง ถึงแม้ว่าเจมส์จะไม่ได้ใช้การทดลองเหมือนวันด์หรือเฟรชเนอร์ แต่เชื่อในวิธีการทดลองบางอย่างที่สามารถที่จะทำได้ เจมส์เชื่อว่า “ความจริงคือความจริง” และขึ้นอยู่กับนักการทดลองที่จะค้นพบความจริงเหล่านั้น

3. วิธีการในการเปรียบเทียบ (Comparative Method) เป็นวิธีการที่เจมส์ใช้โดยคิดว่าเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล เนื่องจากหัวข้อของจิตวิทยาเป็นเรื่องกว้างขวางมาก เจมส์ใช้วิธีการในการสำรวจและแบบสอบถาม รวมทั้งการสังเกตเปรียบเทียบ ทดสอบสมมติฐานก่อน-หลัง

ปัญหาของจิตวิทยา

1. ภาษา การใช้ภาษาในการอธิบายโดยเฉพาะวิธีการสำรวจทางจิต จะทำอย่างไรให้คนอื่นเข้าใจการสำรวจทางจิต และถ้าไม่มีคำพูดสำหรับอธิบายเหตุการณ์ทางจิตได้จะทำอย่างไร ถ้าคน 2 คนสังเกตเหตุการณ์ทางจิตเรื่องเดียวกัน ภาษาที่ใช้ในการอธิบายจะต้องเหมือนกันมากน้อยเพียงใด มีปัญหาแน่นอนหรือจะทิ้งไว้ตรงเนื้อหาเท่านั้น

2. การอ้างโดยไม่มีเหตุผลของนักจิตวิทยา เจมส์บอกว่าคนเรามักจะระวังกับขั้นตอนของสภาวะจิตในโลกของความเป็นจริงแต่ความจริงแล้วมันมีมากกว่านั้น เช่น สังเกต “ต้นไม้” มีมากกว่า “ต้นไม้” ในความเป็นจริงคนเรามักจะมองและพูดตาม “การรับรู้” มากกว่าอะไรที่เป็นสิ่งนั้นเหมือนกับที่ทิวเนอร์เรียกว่า “Stimulus error” เจมส์คิดว่านักจิตวิทยาควรรายงานตามที่เห็นในครั้งแรกไม่ใช่รายงานว่าจะไร้อยู่ตรงนั้น

เหตุผล (Reason)

ในการทำงานของจิต (mental function) เรื่องของการมีเหตุผลเป็นสิ่งที่เจมส์คิดว่าสำคัญ เป็นส่วนที่อยู่ในสมอง ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่เกี่ยวกับความคล้ายคลึงกันเพราะจิตสามารถที่จะเลือก และต่อมาในความเห็นของกลุ่มหน้าที่ของจิตคิดว่าผลของการอยู่รอดอย่างหนึ่งของมนุษย์คือ การมีเหตุผลทำให้มนุษย์ไม่ได้ถูกผลักดันโดยสัญชาตญาณ ซึ่งทำให้มนุษย์มีส่วนที่ได้เปรียบทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพราะฉะนั้นด้วยเหตุผลทำให้มีข้อกำหนดพื้นฐานที่เป็นจิตวิทยาของเจมส์คือ “the mind-body interaction” และ “the principle of survival”

ความจำ (memory)

ความจำเป็นลักษณะทั่วไปอย่างหนึ่งของโครงสร้างของสมองซึ่งแตกต่างกันในแต่ละคน เจมส์มองว่าความจำเป็นกระบวนการการทำงานที่เป็นหนึ่งเดียว (unitary) และสามารถดีขึ้นได้ถ้าได้รับการฝึก ถ้าสามารถที่จะฝึกให้เกิดความจำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ก็สามารถที่จะทำในเรื่องอื่น ๆ ได้เช่นกัน เจมส์และลูกศิษย์ได้ทดลองโดยศึกษาโคลงบทหนึ่งและไปศึกษาโคลงอื่นเพื่อดูว่าจะทำได้ดีกว่าหรือไม่ พบว่าไม่ได้ดีกว่าและแย่กว่าของเดิม ในภายหลังธอร์นไดร์และวูดเวิร์ดได้ทำการทดลองและพบว่าการโยงการเรียนรู้ (transfer) อย่างหนึ่งไปสู่อีกอย่างนั้น ขึ้นอยู่กับความคล้ายคลึงหรือเหมือนกับของสิ่งที่จะโยงจากงานหนึ่งไปยังอีกงาน

พัฒนาการกลุ่มหน้าที่ของจิต

กลุ่มหน้าที่ของจิต สนใจเรื่องการทำงานและกระบวนการรวมของปรากฏการณ์รู้สึก แต่ไม่ใช่โครงสร้างของหน้าที่ของจิต ความรู้สึก เชื่อว่าเป็นประโยชน์ต่อการมีชีวิตของอินทรีย์ที่พยายามปรับตัวเองให้เข้าสิ่งแวดล้อม กระบวนการทำงานของจิตใจถือว่าเป็นกิจกรรมที่นำมา

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey ค.ศ.1859 – 1952)

ดิวอี้ได้รับการยกย่องว่าได้ช่วยพัฒนากลุ่มหน้าที่ของจิต ซึ่งทิชเนอร์เป็นผู้ตั้งชื่อให้เมื่อโจมตีจิตวิทยาสกุลนี้ ดิวอี้มีบทบาทอยู่ในจิตวิทยากระยะสั้น แต่มีอิทธิพลมากต่อกลุ่มหน้าที่ของจิต และเขียนหนังสือ “The Reflex Arc Concept in Psychology” (ค.ศ.1896) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาจิตวิทยาสกุลนี้อย่างเป็นทางการ บทความนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ดิวอี้เขียนไว้ให้แก่งroupหน้าที่ของจิต ได้โจมตีจิตวิทยาที่เชื่อและเน้นในเรื่อง molecularism elementism และ reductionism ดิวอี้กล่าวว่าคนเราไม่สามารถแยกพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองมาเป็นสัดส่วนพื้นฐานของประสาทสัมผัสและอวัยวะมอเตอร์ เช่นเดียวกับความรู้สึกสำนึกที่ไม่สามารถแยกออกมาวิเคราะห์ที่มีความหมายได้

ดิวอี้ได้รับอิทธิพลในความเชื่อเรื่องทฤษฎีของพัฒนาการอย่างมาก ทั้งปรัชญาที่มีพื้นฐานความเชื่อมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ไม่เชื่อในสิ่งอะไรก็ตามที่อยู่เฉย ๆ แต่เชื่อในการต่อสู้เพื่อความก้าวหน้าและการมีชีวิตอยู่ ในการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อการอยู่รอดความรู้สึกเป็นแนวทางที่จะให้อินทรีย์มีกิจกรรมหน้าที่ที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น จิตวิทยาหน้าที่ของจิตคือการศึกษาด้านอินทรีย์ขณะทำงาน ดิวอี้เชื่อว่าระบบเกี่ยวกับจิตวิทยาของมนุษย์ เช่น การเรียนรู้ การคิด เป็นสิ่งสำคัญที่จะปรับชีวิต ดิวอี้เชื่อในเรื่องการศึกษาเท่าชีวิต โดยได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับจิตวิทยาชื่อ “Psychology and Social Change” (1900)

จอห์น ดิวอี้ จากหนังสือ 1896 “The Reflex Arc Concept in Psychology” บอกว่า Psychology activity ไม่สามารถที่จะแบ่งแยกเป็นส่วนต่างๆ หรือเป็นส่วนเล็ก ๆ ได้แต่ต้องถูกพิจารณาในฐานะของทั้งหมดที่สืบเนื่องกัน (continuous whole)

ในเรื่องของ reflex arc เป็นการแยกเรื่องของประสาทสัมผัสและอวัยวะมอเตอร์) “the distinction between the stimulus and the response was based not on differences existing in reality , but on different functions played by each in the whole event” (การแยกระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองไม่ได้วางอยู่บนความแตกต่างที่เกิดขึ้นในความเป็นจริง แต่อยู่ในการกระทำที่ต่างกันทั้งหมด)

หน่วยพื้นฐาน (Basic Units)

จากแนวคิดของดิวอี้ Reflex Arc เป็นชุดของสิ่งเร้าและการตอบสนอง (S-R) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่รวมกันออกมาเป็นการกระทำที่ซับซ้อน การตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างหนึ่งจะกลายเป็น

Reflex Arc เป็นชุดของพฤติกรรมซึ่งประกอบไปด้วย

1. ส่วนประกอบของอวัยวะรับสัมผัสที่เริ่มจากสิ่งกระตุ้นและผ่านประสาทสัมผัส
2. ส่วนประกอบของการเชื่อมโยงโดยผ่านไขสันหลังและสมอง
3. ส่วนประกอบของอวัยวะมอเตอร์โดยผ่าน ANS และนำไปสู่การตอบสนอง

จิตสำนึก (Consciousness)

ตัวอึดไม่ได้มุ่งสนใจเรื่องของจิตและกาย (mind-body) แต่พูดถึงประสบการณ์ของจิตและกาย ซึ่งเป็นการเริ่มของกระบวนการทางจิต

ประสาทสัมผัสและการรับรู้

การรับสัมผัสและสิ่งเร้าเป็นเพียงการกำหนดบทบาทของชุดการเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ช่วงเวลาการรับสัมผัสและการตอบสนองจะมีการคาบเกี่ยวกันอยู่และอาจจะเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ซึ่งในแต่ละครั้งที่มีปฏิสัมพันธ์กันอาจนำไปสู่เหตุการณ์อื่น ๆ ที่อาจเกิดตาม เช่น การเห็นไม่สามารถแยกออกจากการมองได้ ศีรษะจะต้องเคลื่อนไหวและสายตาจะต้องเพ่งไปด้วยความระมัดระวัง ดังนั้น จึงเป็นการทำงานประสานกัน

ส่วนเรื่องการรับรู้จะศึกษาเรื่องของหน้าที่หรือการทำงานของสิ่งเร้ามากกว่าวิธีการในการรับรู้ นั่นคือสนใจในเรื่องธรรมชาติโดยทั่วไปของพฤติกรรมมากกว่ากลไก (mechanics)

เจมส์ แมคคีน คาเทล (James Mckeen Cattell ค.ศ.1860 – 1944)

โดยทั่วไปแล้วจิตวิทยาหน้าที่ของจิตในอเมริกาคาเทลเป็นตัวแทนได้ดีที่สุดในเรื่องของการศึกษาค้นคว้า และผลงานของคาเทลได้รับการยกย่องว่ามีอิทธิพลที่ช่วยเปลี่ยนทิศทางจิตวิทยาของอเมริกาโดยเน้นหนักหรือมุ่งไปในทางปฏิบัติ (ประยุกต์) สนใจเรื่องการทดสอบและใช้เป็นเครื่องศึกษาการทำงานของจิตใจ คาเทลสนใจเรื่องความสามารถของมนุษย์มากกว่า

คาเทลได้ทำวิจัยในแง่ของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะเรื่องของปฏิกิริยาการตอบสนอง (reaction time) เพราะเชื่อว่าเป็นประโยชน์ต่อเรื่องของการทำงานของจิต (mental operation) โดยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล หลังจากพบกัลดันทำให้คาเทลหันมาสนใจเกี่ยวกับการวัดและสถิติ และคาเทลเป็นชาวอเมริกันคนแรกที่เน้นเรื่องของการจัดลำดับ (quantification ranking) และการประเมิน (rating)

งานของคาเทลเน้นปฏิกิริยาการตอบสนอง โดยแบ่งเป็น 5 ด้านคือ

1. การอ่านและการรับรู้ (reading and perception)
2. ความสัมพันธ์เชื่อมโยง (association)
3. การทำงานร่วมกันระหว่างจิตและร่างกาย (Psychophysics)
4. การเรียงลำดับความดี (the order of merit method)
5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual differences)

แบบทดสอบทางจิต (Mental Tests) เป็นอนุกรมของแบบทดสอบที่ทดสอบนักศึกษามหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนียและโคลัมเบีย เป็นแบบทดสอบที่พยายามจะวัดพิสัยและการกระจายของศักยภาพของมนุษย์ (the range and variability of human capacity) เพื่อให้แยกหรือต่างจากแบบทดสอบสติปัญญา โดยแบบทดสอบของคาเทลจะเน้นมากในเรื่องของการวัดประสาทสัมผัสและอวัยวะมอเตอร์ ซึ่งรวมเอาเรื่องของ

- dynamometer pressure
- rate of movement (how quickly the hand can be moved 50 cm.)
- sensation area using the two point threshold
- pressure causing pain (amount of pressure on the forehead accessory to cause pain)
- just noticeable differences in weight
- reaction time for sound
- time for naming colors
- bisection of a 50cm. line
- judgment of a 10 second period of time
- member of letters that can be remembered after one presentation

แต่ผลการทดสอบสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถใช้ในการทำนายความสัมพันธ์กับความสามารถของสติปัญญา (intellectual ability) ได้

เจมส์ โรแลนด์ แองเจล (James Rowland Angell ค.ศ. 1867 – 1949)

สิ่งที่ดิไว้อีมอบให้แก่วงการจิตวิทยา คือ ปรัชญาและการกระตุ้นให้คนอื่นมาสนใจหน้าที่ของจิต เจมส์ โรแลนด์ แองเจลเป็นผู้รับบทบาทแทนดิไว้อีโดยได้ช่วยให้การพัฒนาของจิตวิทยาสกุลนี้ก้าวหน้าและเพิ่มความสำคัญมากขึ้น เพราะแองเจลเคยร่วมทำงานอยู่ที่มหาวิทยาลัยชิคาโกกับ ดิไว้อี ชิคาโกเป็นจุดศูนย์กลางฝึกสอนศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาหน้าที่ของจิต

แองเจลได้กำหนดแนวคิดเบื้องต้นไว้ 3 ประการคือ เป็นจิตวิทยาที่ศึกษาการทำหน้าที่ของจิต ศึกษาประโยชน์ของจิตสำนึก (consciousness) ซึ่งเป็นตัวกลางระหว่างความต้องการของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม ไม่สนใจแต่เฉพาะจิตสำนึกแต่สนใจพฤติกรรมอัตโนมัติและพฤติกรรมไม่รู้ตัวอื่น ๆ ด้วยนำไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อมเพราะฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาหน้าที่ของจิตเกิดขึ้นมาได้อย่างไร และการทำหน้าที่นั้นทำให้เกิดผลอย่างไร

บทบาทในการทำหน้าที่ของจิตสำนึก จิตสำนึกจะปรากฏขึ้นเมื่อมีการปรับตัวหรือมีกิจกรรมใหม่ ๆ และประโยชน์ค่อนข้างจะซับซ้อนและปรับเปลี่ยนได้ จิตสำนึกจะเลือกและจัดการกับชุดของพฤติกรรมและทำให้เป็นผลออกมา พฤติกรรมจากจิตสำนึกจะถูกกำหนดโดยความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา หรือหน้าที่ที่ปรับเปลี่ยนได้ ส่วนพฤติกรรมที่เป็นนิสัยไม่ต้องการให้จิตสำนึกเข้ามามีบทบาท เพราะชุดของการกระทำเกิดเป็นการเรียนรู้และจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ

จิตสำนึกเหมือนกับการปรับตัวเพราะเป็นตัวกลางระหว่างสิ่งแวดล้อมและความต้องการภายในของอินทรีย์เป็นกระบวนการที่เกิดมาคู่กันขององค์ประกอบของนิสัย (habit-formation) และการแก้ปัญหา (problem-solving) เป็นตัวแทนของความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่เกิดการเรียนรู้ขึ้น ความจำเป็นในการเข้าใจจะลดลงและถูกแทนที่ด้วยพฤติกรรมอัตโนมัติ จิตสำนึกจะปรากฏในรูปของพฤติกรรมที่ปรับเปลี่ยนได้ในการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว

แองเจลได้เสนอจุดสำคัญและเป็นที่ยอมรับกันในจิตวิทยาสกุลนี้ 3 ข้อ คือ

1. จิตวิทยาหน้าที่ของจิต เป็นจิตวิทยาการทำงานของจิตใจต่างกับกลุ่มโครงสร้างทางจิต ซึ่งสนใจองค์ประกอบของจิต จุดมุ่งหมายของกลุ่มหน้าของจิตคือ พยายามค้นหาว่าระบบการทำงานของจิตเป็นอย่างไร และทำอะไรได้สำเร็จภายใต้สิ่งแวดล้อมอย่างไร

2. กลุ่มหน้าที่ของจิต เป็นจิตวิทยาที่ยึดถือพื้นฐานประโยชน์ของจิตสำนึกหรือความรู้สำนึกมองไปในรูปของการทำประโยชน์ให้อินทรีย์ ดังนั้นกลุ่มหน้าที่ของจิตจึงศึกษากระบวนการทางจิตที่ไม่แยกเป็นโดดเดี่ยว แต่เป็นกิจกรรมที่ร่วมกันของการทำงานของอินทรีย์ โครงสร้างและหน้าที่ของอินทรีย์ที่มีอยู่เพื่อจะมีชีวิตอยู่ แองเจิลเชื่อว่าความรู้สำนึกจะต้องทำหน้าที่ที่สำคัญเกี่ยวกับการมีชีวิตอยู่รอดของอินทรีย์เสมอ กลุ่มหน้าที่ของจิตจะต้องค้นหาหน้าที่ที่คืออะไร และอย่างอื่น ๆ อีก เช่น การตัดสินใจหรือความตั้งใจมีบทบาทอย่างไร

3. จิตวิทยาสกุลหน้าที่ของจิต เป็นจิตวิทยาที่สนใจความสัมพันธ์ระหว่างอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งหน้าที่ของจิตซึ่งรวมการทำงานของร่างกาย-จิตใจไว้ด้วย ซึ่งเป็นจุดที่ทำให้สนใจศึกษาเกี่ยวกับจิตไร้สำนึก (nonconscious) หรือพฤติกรรมที่เป็นนิสัยของคนเราด้วย กลุ่มหน้าที่ของจิตยึดถือความเชื่อที่ว่าจิตและร่างกายจะต้องมีความเกี่ยวข้องกันเสมอ จิตใจและร่างกายไม่สามารถแยกออกจากกันได้ แต่เป็นของกันและกัน และมีปฏิสัมพันธ์กันด้วย

ฮาร์วี เอ คาร์ (Harvey A. Carr ค.ศ. 1873 – 1951)

คาร์มีบทบาทในวงการกลุ่มหน้าที่ของจิต คาร์ดำเนินการต่อจากแองเจิลที่มหาวิทยาลัยชิคาโก ซึ่งเป็นช่วงเวลาของกลุ่มหน้าที่ของจิตเจริญก้าวหน้าและได้รับการยกย่องอย่างสูง เป็นการอธิบายเรื่องของจิตวิทยา เป็นการทำงานของจิต

จากหนังสือ “Psychology : A Study of Mental Activity” (1925) คำว่า Mental Activity หมายถึง Adaptive Behavior ซึ่งจะรวมเอากระบวนการของการรับรู้ ความจำ ความรู้สึก การตัดสินใจ และความตั้งใจเอาไว้ โดยที่ Adaptive Act จะมีลักษณะ 3 อย่างด้วยกันคือ

1. จูงใจสิ่งเร้า
2. สัมผัสสิ่งเร้า
3. ตอบสนองต่อสิ่งเร้า

เช่น เมื่อคนหิวไปถึงอาหารและรับประทาน นั่นคือจุดของความพึงพอใจ (point of satiation)

ความหิว	=	แรงจูงใจ
อาหาร	=	สัมผัสต่อสิ่งเร้า
รับประทาน	=	ตอบสนอง
- ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า

1. แรงจูงใจจะกระตุ้นให้เกิดการกระทำ ซึ่งตัวสิ่งเร้า (แรงจูงใจ) นี้จะคงอยู่จนกว่าอินทรีย์จะมีการตอบสนอง

2. การสัมผัสต่อสิ่งเร้ามีความสำคัญเพราะการกระทำหรือการตอบสนองไม่ใช่แต่เพียงเพื่อสนองตอบต่อแรงจูงใจเท่านั้น แต่โดยวัตถุหรือสิ่งที่ต้องการด้วย ซึ่งคาร์มองสิ่งเร้าว่าเป็นรางวัลหรือเป้าหมายด้วย

3. การกระทำจะทำจนกว่าการกระตุ้นหรือแรงจูงใจนั้นได้รับการตอบสนอง จนเป็นที่พอใจ และการกระตุ้นหรือแรงจูงใจนั้นหมดไป และสุดท้ายการหาอาหารพบและรับประทานคือที่สุดของ adaptive act

คาร์ได้แบ่ง adaptive act ออกเป็น 2 ระดับ

1. ตั้งใจที่จะปรับตัวหรือการกระทำ
2. การกระทำเพื่อไปให้ถึงจุดมุ่งหมาย

เพราะฉะนั้นจะเห็นว่า adaptive act จะรวมถึงการปรับตัวของอินทรีย์ต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

การรับรู้ (Perception)

คาร์มองว่าการรับรู้เป็นตัวอย่างของ adaptive act การรับรู้เป็นกระบวนการในการเลือก ซึ่งอินทรีย์จะตอบสนองต่อสิ่งที่เข้ามาทางประสาทสัมผัสมากกว่าอย่างอื่น ซึ่งการรับรู้จะต่างจากประสาทสัมผัส เพราะการรับรู้มีเรื่องของประสบการณ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ประสบการณ์ที่ผ่านมาจะมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ปัจจุบัน และไม่ใช่แต่ประสบการณ์จากอดีตเท่านั้นยังรวมความต้องการเฉพาะ เจตคติในปัจจุบัน ความตั้งใจและมุ่งหมายในอนาคตด้วย และการรับรู้เป็นพื้นฐานของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพต่อมาด้วย

การเรียนรู้ (Learning)

ในส่วนของ adaptive act การเรียนรู้ส่วนสำคัญโดยคาร์ได้แยกระหว่างกฎการบรรยาย (descriptive law) และการอธิบาย (explanatory law) ในฐานะของกฎของความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Law of Association) กฎการบรรยายคือความคล้ายคลึงกัน (similarity) สิ่งหนึ่งคล้ายกับอีกสิ่งจะนำไปสู่สิ่งที่คล้ายคลึงกัน เช่น โต๊ะ → โต๊ะหนังสือ กฎการอธิบายคือเรื่องของความต่อเนื่อง (contiguity) เมื่อสิ่งหนึ่งเกิดจะตามมาด้วยอีกสิ่ง ซึ่งจะเกี่ยวกับเรื่องของ

1. การทำงานของความสัมพันธ์เชื่อมโยง (function of association)
2. ความเข้มของความสัมพันธ์เชื่อมโยง (functional strength of associations)

นั่นคือความสัมพันธ์ต่อเนื่องจะเกิดขึ้นก่อนแล้วตามด้วยทำไมความสัมพันธ์นั้นจึงแข็งแกร่งกว่าอย่างไร ซึ่งถ้ายิ่งแข็งแกร่งจะยิ่งเพิ่มการเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ของความสัมพันธ์เชื่อมโยง และกระบวนการเรียนรู้จะรวมถึง

1. ความจริงที่ว่าศักยภาพของการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกัน
2. การฝึกหัดที่ต่างกันจะนำไปสู่ลักษณะของการเรียนรู้ที่ต่างกัน
3. แรงจูงใจมีผลต่อการเรียนรู้
4. ระดับของความหมายของสิ่งต่าง ๆ จะเริ่มจากที่มีความหมายที่สุดไปจนถึงที่ไม่มี

ความหมายเลย

อารมณ์ (Emotion)

จากแนวคิดของหน้าที่ของจิต คาร์ให้ความหมายของอารมณ์ในฐานะที่เป็นการปรับตัวของร่างกาย (orgasmic readjustments) ความโกรธจะเกิดขึ้นเมื่อคนต้องเผชิญกับการติดขัดหรือถูกขัดขวางความเป็นอิสระในการเคลื่อนไหว ซึ่งอินทรีย์จะปรับใหม่โดยการเพิ่มพลังงานเพื่อที่จะผ่านการขัดขวางนั้น ซึ่งจะทำให้เกิดอาการทางร่างกาย เช่น อัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต หายใจถี่ขึ้นหรืออื่น ๆ และถ้าคนสามารถไปถึงสถานการณ์ที่ต้องการแล้ว อารมณ์จะหมดไป เช่น กลัว-วิงหนี ถ้าหนีพ้นไปแล้วอารมณ์นั้นจะหมดไป สรุปได้ว่า อารมณ์คือการปรับตัวขึ้นพื้นฐานของสรีรจิตวิทยาที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีสถานการณ์บางอย่างเกิดขึ้น (Emotion were basically psychophysical adjustment occurring when certain situation arose.)

การคิด (Thinking)

Thinking = the function of Ideas

Ideas or thoughts could arouse responses that had adaptive value.

ตัวอย่าง คนเดินกลับบ้านในเวลากลางคืน จะต้องใช้ความคิดในการที่จะเลือกทางที่ปลอดภัยที่สุด (Thoughts were used in setting a plan for the future. They could also act as the basis for creativity)

วิธีการทางจิตวิทยา (Methodology)

คาร์ยอมรับวิธีการหลายอย่างในการศึกษาการทำงานของจิต คือ โดยยอมรับการสำรวจทางจิต การสังเกต รวมทั้งการทดลอง แต่ในการศึกษากับมนุษย์คาร์คิดว่าวิธีการที่จะควบคุมให้สมบูรณ์แบบเป็นสิ่งที่ยากและวิธีการที่ดีที่สุดที่จะใช้ขึ้นอยู่กับปัญหาที่จะศึกษา

ปัญหาเรื่อง Mind – Body

ในความเห็นของคาร์การทำงานของจิต คือ การทำงานร่วมกันระหว่างจิตและร่างกาย (being psychophysical) ในส่วนของจิต หมายถึง จิตสำนึก

ส่วนของร่างกาย หมายถึง ปฏิกริยาในการตอบสนองที่อินทรีย์กระทำ เพราะฉะนั้น จิตและกายไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ นั่นคือเรื่องของจิตและกายเป็นเรื่องที่อยู่คู่กัน เรียกว่าเป็น dualism

โรเบิร์ต เอส วูดเวิร์ด (Robert Sessions Woodworth ค.ศ. 1869 – 1962)

วูดเวิร์ดทำงานอยู่ที่โคลัมเบียแต่ไม่ยอมรับตนเองว่าเป็นพวกหน้าที่ของจิตอย่างเต็มตัว วูดเวิร์ดทำงานอยู่ในวงการจิตวิทยาประมาณ 70 ปี เขียนหนังสือไว้หลายเล่ม เช่น Dynamic Psychology(1918) Dynamic of Behavior (1958) และตำราเบื้องต้น “Psychology” “Experimental Psychology” วูดเวิร์ดมีความเชื่อหัวข้อที่สำคัญที่จิตวิทยาควรจะสนใจ คือค้นหาว่าทำไมบุคคลประพฤติอย่างนั้น ทำไมจึงรู้สึกและอยากจะทำอย่างนั้น (Psychology's real interest should be in determining why people as they do, why they feel and act in certain ways.) วูดเวิร์ดกล่าวว่าเมื่อจิตวิทยาคิดเฉพาะแต่สิ่งเร้าและการตอบสนอง ในการที่จะอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์นั้นไม่ถูกต้องควรจะเอาอินทรีย์เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย สิ่งเร้าไม่ใช่เป็นสาเหตุที่สมบูรณ์ของการตอบสนองหรือพฤติกรรม อินทรีย์มีส่วนสำคัญในการที่จะตอบสนองอย่างไรด้วย

วูดเวิร์ดยอมรับการสำรวจทางจิตในการศึกษาจิตใจของมนุษย์และให้ความสำคัญของการพิจารณาของอินทรีย์ และขึ้นอยู่กับว่าได้ใส่อะไรให้กับอินทรีย์ จึงได้ความสัมพันธ์ออกมา ดังนี้ S-O-R ไม่ใช่ S-R นั่นคือให้ความสำคัญกับแรงจูงใจ โดยยืนยันว่าเหตุการณ์ทางชีววิทยานั้นอยู่ภายใต้แรงจูงใจ

พูดถึงเรื่องของกลไกการทำงาน (mechanism) ซึ่งคล้ายกับ adaptive act (ของคาร์) เอากระบวนการการรับรู้ ความรู้สึก ความจำ และความต้องการไว้ด้วย

กระบวนการในการทำงานคือจุดมุ่งหมายของการตอบสนองหรือชุดของการตอบสนอง preparatory reaction กับ consummatory reactions ส่วนแรกคือการเตรียมเพื่อจะมีปฏิริยาโต้ตอบ ส่วนหลังเป็นการทำตามความตั้งใจ

แรงขับมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกระบวนการในการทำงานแรงขับโดยทั่วไป หมายถึงเงื่อนไขภายในที่กระตุ้นให้เกิดกระบวนการในการทำงาน แต่วูดเวิร์ดหมายถึงกระบวนการแรงขับภายในในฐานะที่เป็นการตอบสนองชนิดหนึ่งด้วยตัวของมันเอง และกระบวนการในการทำงานเป็นทางที่ให้พฤติกรรมภายนอกได้แสดงออก เพื่อตอบสนองความพึงพอใจซึ่งจะกลายมาเป็นแรงขับ และเชื่อว่ากระบวนการในการทำงานทั้งหมดจะกลายเป็นแรงขับ

วูดเวิร์ดเสนอว่าปฏิภานของการรับรู้เป็นการเสริมแรงจากภายใน และการรับรู้คือการตีความพฤติกรรมที่ปรับแล้ว ทำออกไปแล้วประสบความสำเร็จเป็นการเสริมแรงโดยไม่ต้องมีแรงขับจากภายนอกหรือรางวัลจากภายนอก

สรุปของคิดเห็นบางประการ

กลุ่มหน้าที่ของจิต ถูกโจมตีมากเพราะมีคำจำกัดความกว้างไม่รัดกุม ในบางครั้งพวกนักหน้าที่ของจิตใช้คำว่า “function” อธิบายกิจกรรม แต่บางครั้งก็ใช้คำนี้เกี่ยวพันถึงประโยชน์ของกิจกรรม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า “function of an activity, or the function of a function” นักหน้าที่ของจิตได้แก้ว่าการให้ความหมายทั้งสองอย่างนั้นไม่ผิดอะไร และมีผู้ใช้กันในวิชาชีววิทยา นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่าความหมายทั้งสองอย่างอ้างถึงระบบเดียวกัน กลุ่มหน้าที่ของจิตสนใจอย่างแน่ชัดในกิจกรรมและสนใจต่อไปอีกว่ามีความสัมพันธ์กับกิจกรรมอย่างอื่นหรือสถานการณ์อย่างอื่นอย่างไร

ทิกเนอร์โจมตีว่า กลุ่มหน้าที่ของจิตไม่ใช่จิตวิทยาที่แท้จริง คือไม่มีการจำกัดขอบเขตหัวข้อที่จะศึกษาหรือวิธีการที่จะศึกษาเหมือนโครงสร้างทางจิต อะไรก็ตามที่ไม่ใช้วิธีการสำรวจทางจิตเพื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบของจิตไม่เป็นจิตวิทยา อีกอย่างหนึ่งที่ถูกกล่าวหาว่าไม่ถูกต้องคือ นักหน้าที่ของจิตสนใจกิจกรรมที่มีประโยชน์ในทางวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เพราะพวกนักโครงสร้างทางจิตไม่สนใจเรื่องจิตวิทยาประยุกต์ ข้อสุดท้ายถูกหาว่าเป็นพวกนิยมการเลือก เพราะพวกนี้ไม่หวั่นไหวเหมือนพวกกลุ่มโครงสร้างทางจิต กลุ่มนี้ใช้ทฤษฎีและวิธีการอะไรก็ได้ที่เป็นประโยชน์ที่จะแก้ปัญหาในขณะนั้น

สิ่งที่กลุ่มหน้าที่ของจิตให้แก่วิชาจิตวิทยา

เจตคติหรือความเห็นทั่ว ๆ ไปแล้วกลุ่มนี้ประสบความสำเร็จและกลายเป็นส่วนสำคัญของจิตวิทยา เป็นพัฒนาการทางจิตวิทยาที่ต่อต้านและขัดแย้งของนักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่มีต่อจิตวิทยาสมัยนั้น คือนักโครงสร้างทางจิตซึ่งเป็นระยะเริ่มต้นของวิชาจิตวิทยา การเปลี่ยนทิศทางจากโครงสร้างมาเน้นเรื่องหน้าที่เป็นจุดสำคัญในทางจิตวิทยา เนื่องจากมีการทดลองโดยใช้สัตว์มากขึ้น วิธีการสำรวจทางจิตใช้ไม่ได้ที่จะรายงานประสบการณ์ของสัตว์ ด้วยเหตุที่กลุ่มหน้าที่ของจิตให้คำจำกัดความ “จิตวิทยา” ว่างกว้าง ๆ ทำให้การศึกษาค้นคว้าครอบคลุมไปในการศึกษาเด็กคนปัญญาอ่อน คนวิกลจริตและทั้งยังใช้วิธีการอย่างอื่น ๆ นอกเหนือจากการสำรวจทางจิต เพื่อรวบรวมให้ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า เช่น การทำวิจัยในเชิงชีววิทยา การทดสอบทางจิตวิทยา คำถามและการสังเกตพฤติกรรมที่เป็นปรนัย ส่วนใหญ่ปัจจุบันในสหรัฐอเมริกาจิตวิทยายังคงเป็นเช่นนั้น

คำถามท้ายบท

1. จิตวิทยากลุ่มหน้าที่ของจิตกำเนิดขึ้นมาได้อย่างไร
2. บุคคลสำคัญของจิตวิทยากลุ่มหน้าที่ของจิตมีใครบ้าง และสำคัญอย่างไร
3. ท่านคิดว่าผลการศึกษาของกลุ่มหน้าที่ของจิตมีอิทธิพลต่อการวัดสติปัญญาของมนุษย์หรือไม่อย่างไร
4. ท่านคิดว่าจิตวิทยากลุ่มหน้าที่ของจิตมีประโยชน์ต่อวงการจิตวิทยาในปัจจุบันหรือไม่